

Correspondència escolar entre les escoles de les CPR de l'Ixcan (Guatemala) i l'IES Daniel Blanxart i Pedrals, d'Olesa de Montserrat (Catalunya)

Àrees

Llengua castellana i ciències socials.

Participants

Alumnat, professorat, PAS i famílies, a més de professorat de diversos centres de Catalunya que han viatjat amb les nostres cartes cap a l'Ixcan.

Recursos utilitzats

Recurs previ: experiència de la professora en les Delegacions Solidàries a Guatemala organitzades per l'ONG Entrepobles i el sindicat USTEC-STEs. *Recurs de sensibilització:* exposició de fotografies, objectes (ceràmica, fusta...), llavors, etc., una mostra de la vida de les poblacions maies en zona de conflicte (afectades directament per la guerra i la postguerra). Diaris i material gràfic guatemalencs. Globus, mapes, dades objectives de geografia humana, diapositives. Dinàmiques o «jocs», com ara el termòmetre de valors. *Recurs d'implementació:* primeres cartes de la nostra població a la selva de l'Ixcan. *Recurs de continuïtat:* les cartes durant els quatre cursos de l'ESO «escrivint-nos» mútuament. *Recurs de campanya:* canvi de pessetes a euros (col·laboració de les famílies, l'alumnat, el PAS i la direcció del centre).

Futur

L'intercanvi de correu passarà a ser personal pel que fa a aquesta promoció d'Olesa que ha acabat l'ESO. Recomençarem l'activitat amb una nova promoció d'alumnat.

Descripció

L'activitat va sorgir quan a l'àrea de llengua tractàvem la comunicació per correu postal. El mateix alumnat va explicitar el seu interès per mantenir un intercanvi per correspondència amb «un lloc llunyà», «amb altres persones, altres nenes i nens».

La professora va muntar una exposició a la biblioteca de l'Institut a partir dels materials que tenia per haver viscut a la selva de l'Ixcan durant un parell de temporades (gràcies a les Delegacions Solidàries a Guatemala organitzades per l'ONG Entrepobles i el sindicat USTEC-STEs): fotografies, objectes de treball, d'oci (ceràmica, fusta...), llavors, etc., una mostra de la vida de les poblacions maies en zona de conflicte (afectades directament per la guerra i la postguerra), també, diaris i altres materials gràfics guatemalencs. A més, va fer xerrades explicatives, amb el suport del globus terraqüi, els mapes de Guatemala i de la zona de l'Ixcan, i una passada de diapositives.

L'IES es va posar en contacte amb l'Equip d'Educació de les CPR (Comunitats de Població en Resistència) de l'Ixcan i l'Equip va contestar afirmativament al nostre propòsit de «cartejar-nos» amb el seu alumnat (amb els de la mateixa franja

d'edat que el nostre). Des d'aquell dia fins avui han estat quatre anys de correspondència mútua contínua. Ara els hem escrit una carta col·lectiva tot expressant un «*hasta luego*», ja que cada una de les nostres criatures olesanes prendran un camí diferent; així doncs, a partir d'aquest estiu el correu serà directe i personal. Abans cada nena o nen tenia adjudicada una nena o nen de Guatemala (ara, igualment); llavors, quan aquí havien escrit les seves cartes, la professora les ajuntava totes i les enviava a través de mestres de la solidaritat que viatjaven cap a l'Ixcán.

Objectius

Comprovar com la diferència de mitjans i situacions humanes intervé en la nostra comunicació. Les diferents formes de comunicació entre les persones. El valor de la paraula. El fet d'escoltar-la i de compartir-la enriqueix el nostre món interior i la nostra saviesa. El valor de l'expressió de les alegries i les penes.

Comprovar que no hi ha països pobres i països rics, sinó empobrits (per «algú») i enriquits (a costa d'«algú»). Anàlisi de la situació del Planeta Blau.

Trencar amb estereotips. Fer un acostament a unes altres cultures. Respectar-les. Entendre el que és haver de desenvolupar-se enmig de les més grans adversitats. Aprendre de la convivència d'ètnies diferents (fins a nou) que s'havien vist obligades per la guerra a ser desplaçades internes i que s'havien ajuntat per l'«atzar» de la guerra, pel sentit comunitari i per la saviesa de la resistència a morir. Intentar guanyar en empatia, per guanyar també aquí (en l'entorn més proper) en la regulació dels conflictes que se'ns presenten.

Saber valorar altres cosmovisions. Aprendre dels coneixements dels infants maies sobre la natura i el tractament que li donen.

Familiaritzar-se amb els valors de la generositat, la humilitat, les ganes d'avançar en les fites que cada persona es marca (sense trepitjar a altri)...

Saber veure la dignitat humana en una gent que llueix pobrament (per fora) i ricament («per dins», pel que demostra a través dels seus fets).

Els altres objectius

«**D**onar vida». Durant molt de temps, els poders fàctics de Guatemala havien dit que aquestes poblacions maies no existien. A principis dels noranta, l'exèrcit guatemalenc va haver de reconèixer el contrari. Amb les nostres cartes encara fèiem més vius aquests infants, població civil enmig d'una crua i difícil postguerra.

Tenir en compte que el « *castilla* » no és la primera llengua de l'alumnat maia, que les seves llengües són nou de diferents i d'arrels, en general, diverses.

Avançar cap a una expressió escrita cada cop millor i no entorpir l'avanç de l'altre alumnat en aquest camp. Per tant, si el nostre no hi posava cap objecció, les cartes eren corregides per la professora quant a l'ortografia, el bon ús de sinònims per evitar les repeticions, etc. (mai, canvi del contingut).

Observacions

Tot aprofitant l'avinentsa del canvi de moneda (de la pesseta a l'euro), vam fer una campanya de recollida de monedes a la guardiola que posàvem a l'entrada del

pati d'esbarjo. Teníem uns plafons al darrere que explicaven la nostra correspondència, el nostre petit acostament a aquelles poblacions. Així va viure aquesta activitat tot l'alumnat del centre. Vam comptar, doncs, amb la col·laboració de les famílies, del personal de consergeria i d'administració i, naturalment, de la direcció del centre i del Consell Escolar. Els diners recollits vam enviar-los per contribuir a la compra de vestits d'esport de l'alumnat de Primavera de l'Ixcan.

La valoració que a l'IES tothom en fem és molt positiva. L'indicador més clar és que de l'experiència n'ha sorgit un grup d'alumnat especialment col·laborador. Alumnes en concret han passat de la «cultura de la marca» a la «cultura solidària». Alumnes que viuen situacions difícils a les seves llars explicaven a les cartes la gran importància que l'activitat tenia per a elles i ells.

Fets a tenir en compte

La professora ha portat un seguiment directe més estret a 1r i 2n d'ESO; a 3r i 4t han tingut altre professorat a l'aula que hi ha col·laborat, però que no ha viscut l'activitat des dels inicis. Per tant, algunes dificultats s'han presentat a l'hora d'integrar a fons en aquesta activitat l'alumnat que ens ha arribat posteriorment a l'Institut.

Per concloure

Paga la pena. Cal continuar.